

CHVÁLA DRZOSTI?

VE VZTAŽÍCH BODUJÍ MRCHY, V ZAMĚŠTNÁNÍ JSOU ÚSPĚŠNĚJŠÍ A LÉPE PLACENÍ LIDÉ NEPŘÍJEMNÍ AŽ AGRESIVNÍ. ZDÁ SE, ŽE BÝT HODNÝ UŽ SE NENOSÍ. V MÓDĚ JE ZLOBIVOST A POTVORISMUS. ČÍM TO JE? PŘINESE VÁM ŠTĚSTÍ A ÚSPĚCH, KDYŽ TAKÉ POPUSTÍTE UZDU DRZOSTI? A JAKOU ROLI HRAJE FAKT, JESTLI JSTE ŽENA NEBO MUŽ?

TEXT: JANA BENEŠOVSKÁ, FOTO: © ISIFA.COM A SHUTTERSTOCK IMAGES

A tuhle máš?“ mává mi kamarádka před očima knihou Proč muži milují potvory. „Tu ale musíš mít, to je bible moderní ženy,“ tvrdí s vážnou tvář a strká mi do ruky barevnou publikaci o tom, že být hodnou ženou nevede v životě k úspěchu, ale akorát k pláči. Málokterá žena otevřeně přizná, že tu knihu četla, ale všechny ji znají, a já taky. Název i obsah knihy zahrnují to, co si většina žen myslí, ale nahlas to žádná neřekne: že chce být taky potvorou, protože se to vyplácí. Opravdu? Když se před šesti lety rozváděl americký herec Brad Pitt kvůli Angelině Jolie s Jennifer Anistonovou, nechal jeden americký butik vytisknout dvě trička. Na jednom byl nápis „Team Aniston“, na druhém „Team Jolie“. Podle toho, kolik se kterého prodá, chtěla firma zjistit, na čí straně jsou sympatie lidu. Můžete hádat – jednou. Na trička „Team Jolie“ se tenkrát dokonce vy-pisovaly pořadníky. Než se pustím

do dalšího psaní, vymezme si rozdíl mezi hanlivým významem, s nímž se slovo potvora obvykle používá, a způsobem, jakým s ním bude nakládáno v tomto článku. Potvory, o kterých budu mluvit (a o kterých mluví i autorka výše zmiňované knihy), nejsou žádné krvežíznivé mrchy, ale ženy, které jsou sebevědomé, ctizádostivé, nic neskrývají a říkají, co si myslí. Zkuste si je představit třeba jako Meryl Streepovou ve filmu Ďábel nosí Pradu. Bezohledná šéfká časopisu si odjakživa splnila všechny své cíle. Když se coby elévka ucházela o práci, u přijímacího pohovoru tehdejší šéfce na dotaz „O jakou práci byste měla zájem?“ odpověděla takto: „O tu vaši.“ Na post šéfredaktorky usedla za sedm let.

Mužský a ženský svět

Když tento film zhlédnete v nějaké společnosti, uslyšíte na roli Meryl Streepové z úst mužů i žen tyto reakce: drsňačka, ďáblice, potvora, mrcha. Kdyby byl tentýž film o mu-

žích, pravděpodobně by zazněla spíš přídavná jména: tvrdý, houževnatý, ctižádostivý. Zvláštního rozdílu v pojmenovávání asertivního až možná útočného chování u mužů a u žen si všiml profesor Timothy Judge z Univerzity Notre Dame, který tvrdí, že být nepříjemným funguje lépe pro muže než pro ženy. „Lidé interpretují takové chování úplně jinak u mužů a jinak u žen. Zatímco nepříjemní muži jsou vnímáni jako dobří vyjednávači, nepříjemné ženy mají nálepku potvora,“ citovala odborníka televizní stanice ABC News. Obě pohlaví však ze své nepříjemnosti těží. Alespoň podle Judgeho studie,

kteřá tvrdí, že nepříjemní až agresivní muži vydělávají v zaměstnání o 18 procent více než ti hodní. U žen tento rozdíl tak velký není, ale i tak představuje pět procent. „Je logické, že v prostředí byznysu a korporací, které je samo o sobě agresivní, mají větší šanci na úspěch jedinci, kteří dokážou prosadit své názory a jít do konfliktu. Ostatně právě díky těmto vlastnostem dosahují vyšších postů a s nimi logicky i vyšších příjmů,“ komentuje studii kouč Petr Pražák. Ať se podíváte do byznysu, kultury, nebo na partnerské vztahy, zdá se, že z „být nepříjemný až drzý“ vznikl jakýsi trend a móda, vždyť ani označení

potvora se ženy nebrání a některé ho dokonce hrdě vystavují. Co se to děje ve společnosti? „Nemám pocit, že se společnost v tomto ohledu v posledních pár letech výrazně změnila,“ říká Petr Pražák a pokračuje: „Když o někom řekneme, že je drzý nebo že zlobí, znamená to pouze, že se nechová podle našich očekávání a představ o tom, co je a co není zlobení. Mnohé z těch představ však ještě u současných čtyřicátníků vznikly v době, kdy bylo nutné sedět ve školní lavici s rukama za zády a bez mluvení. Od té doby jsme ale ušli kus cesty a to, co bychom dřív hodnotili jako drzost, se dnes stává normou.“

Raději držet hubu a krok?

„Když jsem byla malá holka, říkávala mi babička, že moudřejší ustoupí. A tak jsem ustupovala... až jsem byla bez manžela, bez práce a bez peněz,“ vypráví dvaadvacetiletá Klára. To světoznámý tenista Andre Agassi neustupoval. Ve své knize Open – Otevřená zpověď přiznává, že kdyby v životě nebyl už od raného věku patřičně drzý, pravděpodobně by to nikdy nedotáhl tam, kam to dotáhl, přestože tenis vlastně nenávidí. Je to snad důkaz toho, že drzejší a agresivnější lidé mají v dnešním světě nakročeno k úspěchu a vůbec... že to prostě mají celkově jednodušší? „Ta otázka má jedno úskalí,“ reaguje psychoterapeut Michal Mynář a pokračuje: „Implikuje, že člověk je buď agresivní, nebo podrobivý, drzý, nebo uctivý. To pak vede ke snaze hodnotit, zda je lepší být takový nebo onaký, což je ale úplně scestné. V životě totiž potřebujeme obojí – agresivitu i podrobivost, drzost i uctivost, abychom mohli dovedně jednat v různých situacích.“ Podle odborníka jsou v životě situace, kdy se potřebujeme jasně vymezit a projevit, kde tudíž hraje roli agresivita, zároveň jsou však i takové, kdy se chceme od druhých učít nebo se nechat vést, což nikdy nepůjde bez toho, abychom se podrobili. „Jsou situace, kdy cítíme jako správně prosazovat svou vizi proti všem (drzost), ale jsou i chvíle, kdy chceme být platným členem týmu (úcta). Pokud jsme tedy pouze agresivní nebo pouze podrobiví, něco nám chybí. Tato nedostatečnost nás omezuje a vede ke dvěma možným důsledkům – buď nejsme úspěšní, nebo nejsme šťastní, případně obojí.“ Chceme-li však takoví být, je třeba špetka agresivity a drzosti, ale jen jako ingredience daleko složitějšího „koktejlu“ různých vlastností a osobních dovedností. Řekněme, že drzost vám může pomoci vyniknout například mezi ostatními uchazeči u přijímacího pohovoru, protože budete působit sebevědomě a kompetentně. Ale tato iluze se velmi záhy rozpadne, pokud nebudete mít patřičné vzdělání, motivaci, talent... a tak by se dalo pokračovat téměř donekonečna. „To je i případ Andre Agassiho – ten byl úspěšný především kvůli svému

talentu a hlavně dřině, kterou odváděl na kurtech. Drzost mu možná pomohla k rychlejší cestě nahoru, ale bez talentu a trénování by mu byla k ničemu,“ dodává odborník.

Roztomilá pubertácká drzost?

Pamatujete si, jací jste byli v pubertě? Jak jste nerespektovali autority, odsekávali každému na potkání a vrhali se do věcí naprosto bez ohledu na důsledky? Aniž byste četli jediný návod, jak být drzounem nebo mrchou, prostě jste jimi byli. Bylo to něco jako druh talentu, hudební sluch nebo nadání k tanci. Některým lidem takové chování vydrželo až do dospělosti. Petr Pražák vzpomíná například na jednoho vrcholného manažera v jedné velké korporaci, jehož oblíbenou strategií, když chtěl něčeho dosáhnout, bylo křičet na lidi. „Hodně lidí na jeho agresi reagovalo stažením, a než by šli do konfliktu, raději mu dali, co chtěl. Jediné, co při jednání s ním fungovalo, bylo reagovat také křikem,“ popisuje kouč. Někdy se může zdát, že ona pubertácká drzost, stavění se do opozice a neochota dívat se dál než pár minut do budoucnosti může být vlastně ku prospěchu nebo – v některých situacích a z pohledu některých lidí – snad dokonce roztomilá. Kde jiní musejí číst návody na to, jak po sobě nenechat dupat a jak se naučit prosadit svůj názor, druhí umějí říct ne a pohádat se tak nějak naprosto samozřejmě. Ale skutečně je co obdivovat, potažmo závidět? Michal Mynář se domnívá, že právě naopak: „Takoví lidé zůstali z různých důvodů ve vývoji kdesi na půli cesty, a proto nemají kompetence potřebné pro úspěšné zvládnutí životních i pracovních výzev. Může být takový člověk dobrý partner, rodič, zaměstnanec?“ ptá se. Takovým lidem podle něj chybí zejména respekt – k sobě i k druhým – a vědomí, že tyto dvě kompetence nestojí v životě proti sobě; že to není „buď, anebo“, ale spíš „nejen, ale i“. Jinými slovy, že ke štěstí a úspěchu nestačí jenom být v opozici a stále proti všem ve smyslu: já jsem svým pánem a mně nikdo nebude říkat, co mám a nemám dělat, ale že někdy je také třeba „být pro“, umět navrhovat řešení, komunikovat s ostatními,

poslouchat je. Navíc – ruku na srdce – každému imponuje něco jiného, někomu laskavé dívky (triček s nápisem „Team Aniston“ se přece jenom pár prodalo), jinému potvory, jednomu šéf klidas, druhému křikloun, většinou pak kombinace obojího.

Každý z nás nejenže se musí rozhodnout, nakolik a v jaké situaci je jaké chování efektivní, etické, ekologické a fér vůči okolí, ale především zvážit jeho dopady sám na sebe. Nebo se dokážete po ránu dívat do zrcadla na drzouna, kterým ve skutečnosti nejste? A jak dlouho? •

ODBOBNÁ KONZULTACE

Mgr. Michal Mynář, www.psychoterapie-brno.cz
Mgr. Petr Pražák, www.koucink.eu

inzerce A111016390

MAGNESIA

UVOLNĚNÍ

Hořčík pomáhá překonat únavu a napětí

JEDNA SÍLA, MNOHO DŮVODŮ, PROČ JI PÍT.